

DEVELOPMENT AND IMPORTANCE OF LEASING OPERATIONS IN THE REPUBLIC OF MOLDOVA

DEZVOLTAREA ȘI IMPORTANȚA OPERAȚIUNILOR DE LEASING ÎN REPUBLICA MOLDOVA

Rina Țurcan

Universitatea Tehnică a Moldovei, str. Ștefan cel Mare 68, or. Chișinău, Republica Moldova
rina.turcan@emin.utm.md

Received: May, 29, 2018

Accepted: June, 23, 2018

Abstract: In the Republic of Moldova as well as in a large part of the developed and developing countries, leasing is increasingly becoming a more demanding form of financing, with an important role in the development of entrepreneurship, namely the small business for which the insufficiency development capital is a very important issue.

Leasing is a good method of financing mainly because of the operability with which it can meet the financial needs of economic agents and individuals alike. A complicated procedure for contracting bank loans can be avoided by a leasing operation, which sometimes involves the immobilization of elements of the company's or private assets, in order to provide collateral.

The dynamic and structural analysis of the value of the leased fixed assets in the Republic of Moldova shows considerable changes in the structure of the fixed assets granted in leasing by categories, while also considerably increasing the terms of payment of the fixed assets acquired under leasing.

Keyword: *investments, financing, fixed assets, economic agents, leasing contract, acquisitions, patrimony*

În ultima perioadă, populația globului s-a ciocnit cu situații de crize economice care au condus la scăderea productivității în o bună parte a activităților economice. Scăderea ritmului investițiilor, a mijloacelor fixe la nivelul tehnico-economic au favorizat implementarea noilor metode și forme de finanțare, concordante condițiilor de piață create. Atât la nivelul economiei naționale, cât și pentru fiecare întreprindere, eficiența economică reprezintă criteriul de bază al fundamentării deciziilor de investiții. La moment dezvoltarea economiei naționale, implementarea într-un mediu favorabil a programelor de dezvoltare economică depinde în mare măsură de creșterea eficienței investițiilor. Investițiile reprezintă suportul material al dezvoltării socio-economice a oricărui stat. Ele constituie baza suplinirii, diversificării și sporirii calitative a tuturor factorilor de producție. Multiplicarea fondurilor fixe și circulante, sporirea randamentului tehnic și economic al echipamentelor și utilajelor, ridicarea productivității muncii, crearea de noi locuri de muncă, diversificarea producției nu pot fi asigurate fără un consum de mijloace financiare, fără investiții.

În Republica Moldova precum și în buna parte a țărilor dezvoltate și a celor în curs de dezvoltare leasing-ul din ce în ce devine o formă mai solicitată de finanțare căreia îi revine un rol important în dezvoltarea antreprenoriatului, și anume a micului business pentru care insuficiența capitalului pentru dezvoltare este o problemă foarte importantă.

Utilizarea termenului de „leasing” este asociată cu necesitatea de a aloca un tip special de leasing și anume cel financiar. Impulsul spre dezvoltarea relațiilor de leasing în Republica Moldova a stat Legea Nr. 59 din 28 aprilie 2005 cu privire la leasing. În linii generale, leasing-ul

reprezintă totalitatea raporturilor care iau naștere în scopul și în cadrul realizării unui contract de leasing.

Leasing-ul este o metodă bună de finanțare în principal datorită operativității cu care poate satisface necesitățile financiare ale agenților economici și persoanelor fizice deopotrivă. Printr-o operațiune de leasing pot fi evitate procedurile complicate ale contractării unor credite bancare, proceduri ce uneori presupun imobilizarea unor elemente ale patrimoniului societății sau celui privat, pentru constituirea de garanții.

Pentru a argumenta importanța leasing-ului ca sursă de finanțare a business-ului în Republica Moldova se va prezenta evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016.

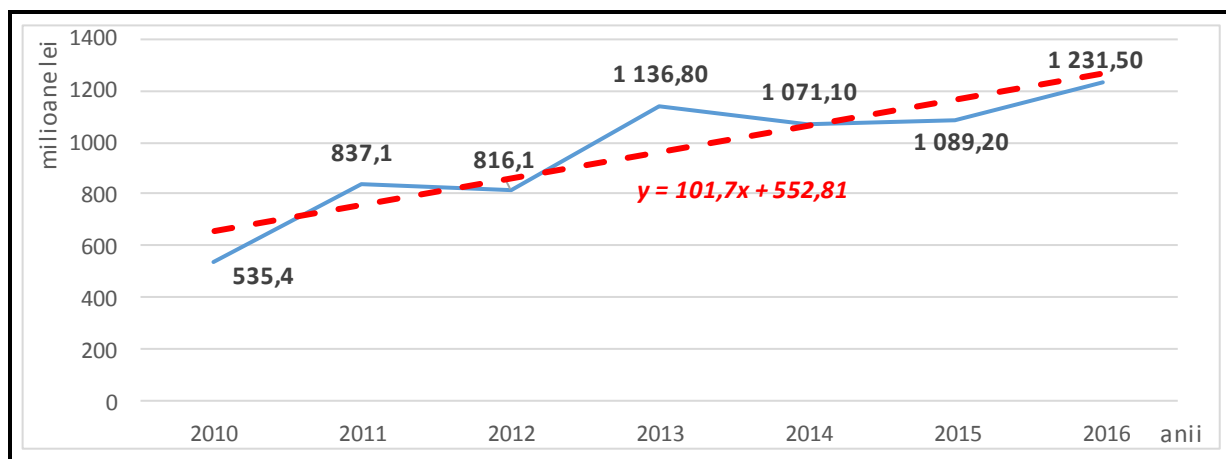

Figura 1. Evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016

Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor prezentate de www.statistica.md

Mijloacele fixe acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016 au o tendință de creștere, sporind în perioada 2010-2016 de la 535,4 milioane lei până la 1231,5 milioane lei, ceea ce constituie o creștere de aproximativ 2,3 ori. Graficul prezentat confirmă că evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016 este neuniformă, pe parcursul unor ani fiind înregistrată o micșorare a indicatorului dat față de nivelul anului precedent, cum ar fi:

- Micșorarea valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în anul 2012 cu circa 2,5% față de valoarea anului precedent;
- Micșorarea valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în anul 2014 cu circa 5,8% față de valoarea anului precedent.

Pe parcursul celorlalți ani valoarea mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova are o tendință de creștere față de nivelul anului precedent. Astfel, cele mai înalte creșteri a valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova sunt înregistrate în anul 2016 – cu 130% față de nivelul anului precedent; în anul 2013 – cu 112,33% față de nivelul anului precedent, în anul 2015 – cu 103,44% față de nivelul anului precedent și în anul 2014 – cu 100,06% față de nivelul anului precedent.

În figura 1 ce reflectă evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016 este trasată linia trendului care reflectă tendința acestui indicator. Linia trendului este situată ascendent, ceea ce vorbește despre o tendință de creștere a valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în perioada analizată. Ecuația liniei trendului ne confirmă că anual valoarea mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova sporește în mediu cu circa 101,7 milioane lei.

În perioada analizată în Republica Moldova principalele categorii de mijloace fixe acordate în leasing includ:

- Mijloace de transport;

- Clădiri și construcții speciale;
- Mașini și utilaje.

Fiecare categorie de mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova are o valoare diferită și respectiv ocupă o pondere diferită în valoarea totală a mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova.

Pentru dezvoltarea afacerilor în special în sfera industriei prelucrătoare este important de a deține utilaje de producție necesare care deseori sunt inaccesibile pentru micii antreprenor, astfel leasing-ul le face mai accesibile. Mijloacele de transport constituie o categorie importantă care pot constitui obiect al leasing-ului atât pentru persoanele fizice, cât și pentru antreprenorii mici și mijlocii.

În continuare este prezentat un tabel totalizator care reflectă evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe categorii în perioada 2010-2016.

Tabelul 1.

Evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe categorii în perioada 2010-2016, milioane lei

Nr.	Categoriile de mijloace fixe	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	Mijloace de transport	449,1	661,5	712,3	961,5	997,7	981,8	1085,2
2.	Clădiri și construcții speciale	39,5	57,7	20,6	74,4	32,4	28,1	55,4
3.	Mașini și utilaje	46,3	94,3	64,9	99,7	27,3	60,5	88,5
4.	Alte mijloace fixe	0,5	23,6	18,3	1,2	13,7	18,8	2,4
5.	Total	535,4	837,1	816,1	1136,8	1071,1	1089,2	1231,5

Sursa: www.statistica.md

După cum se observă din datele prezentate ce atestă evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe categorii în perioada 2010-2016, fiecare categorie de mijloace fixe ocupă o poziție diferită și manifestă o dinamică specifică.

În vederea constatării schimbărilor ce au loc în valoarea mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova, precum și în structura acestora se va examina structura mijloacelor fixe acordate în leasing în anul 2010, iar apoi această structură se va compara cu cea din anul 2016. Figura 2 reprezintă Structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2010.

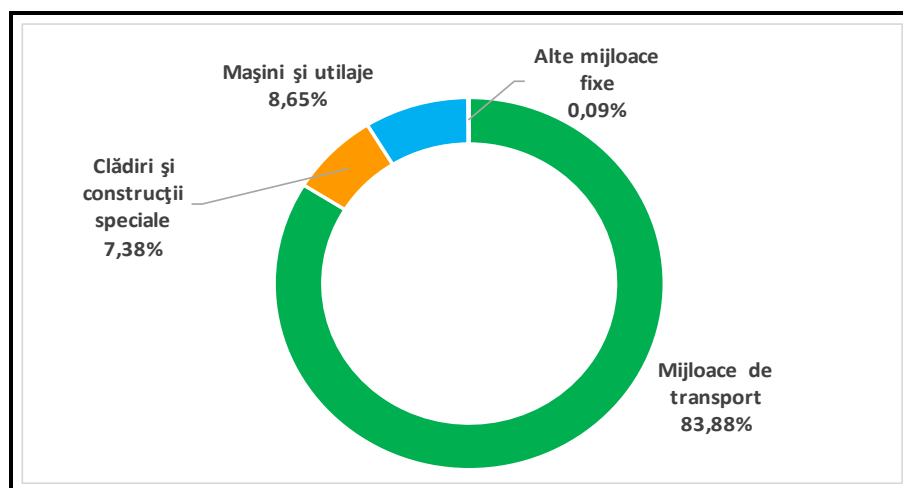

Figura 2. Structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2010

Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor prezentate de www.statistica.md

În structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2010 cea mai mare pondere le revine mijloacelor de transport valoarea cărora în acel an fiind

de 449,1 milioane lei, ceea ce constituie 83,88% din valoarea totală a mijloacelor fixe acordate în leasing în țara noastră. O astfel de pondere înaltă se datorează faptului că mijloacele de transport sunt achiziționate în leasing nu doar de către entitățile economice care desfășoară activitatea pe teritoriul țării, ci și de către persoanele fizice.

Următoarele două poziții în structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2010 le revine categoriei de mașini și utilaje cu o valoare de 46,3 milioane lei și cu o pondere de 8,65%, după care urmând categoria de clădiri și construcții speciale cu o valoare de 39,5 milioane lei și cu o pondere de 7,38%. E de menționat că mașini și utilaje constituie o categorie de mijloace fixe care este achiziționată în leasing preponderent de către entitățile economice din țară, având un impact direct asupra dezvoltării micului business în Republica Moldova.

Pe al patrulea loc în structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2010 este indicată categoria de alte mijloace fixe cu o valoare de 0,5 milioane lei și cu o pondere de 0,09%, fiind o pondere neesențială în structura dată.

În continuare se va examina evoluția principalelor categorii de mijloace fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe parcursul ultimilor ani. Astfel, figura 3 reflectă evoluția valorii mijloacelor de transport acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016.

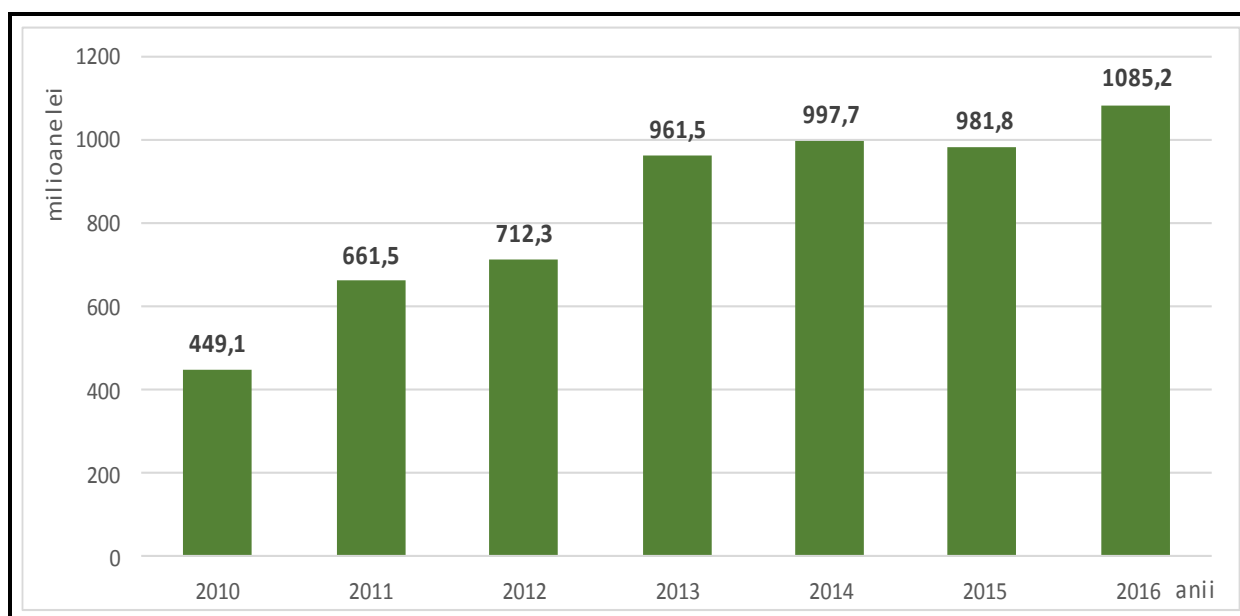

Figura 3. Evoluția valorii mijloacelor de transport acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016

Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor prezentate de www.statistica.md

Evoluția valorii mijloacelor de transport acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016 reflectă o tendință fermă de creștere. Pe parcursul tuturor anilor valorii mijloacelor de transport acordate în leasing în Republica Moldova crește în raport cu nivelul anului precedent cu excepția anului 2015 când valoarea mijloacelor de transport acordate în leasing s-a redus cu 1,59% față de nivelul anului precedent.

Cele mai considerabile creșteri ale valorii mijloacelor de transport acordate în leasing în țara noastră au fost înregistrate în următorii ani:

- în anul 2011 valoarea mijloacelor de transport acordate în leasing a sporit cu 47,29% față de valoarea mijloacelor de transport acordate în anul precedent;
- în anul 2013 valoarea mijloacelor de transport acordate în leasing a sporit cu 34,99% față de valoarea mijloacelor de transport acordate în anul precedent;
- în anul 2016 valoarea mijloacelor de transport acordate în leasing a sporit cu 10,53% față de valoarea mijloacelor de transport acordate în anul precedent.

În așa fel, în perioada analizată valoarea mijloacelor de transport acordate în leasing în țara noastră a crescut de la 449,1 milioane lei până la 1085,2 milioane lei, ceea ce constituie o creștere de circa 2,4 ori. O creștere atât de considerabilă a valorii mijloacelor de transport acordate în leasing în Republica Moldova vorbește totodată despre creșterea economică în țară.

În următoarea figură este prezentată evoluția valorii clădirilor și construcțiilor speciale acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016.

Evoluția valorii clădirilor și construcțiilor speciale acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016 manifestă o dinamică foarte diferită pentru diferiți ani. Pe parcursul perioadei analizate valoarea clădirilor și construcțiilor speciale acordate în leasing în Republica Moldova înregistrează atât creșteri, cât și scăderi considerabile.

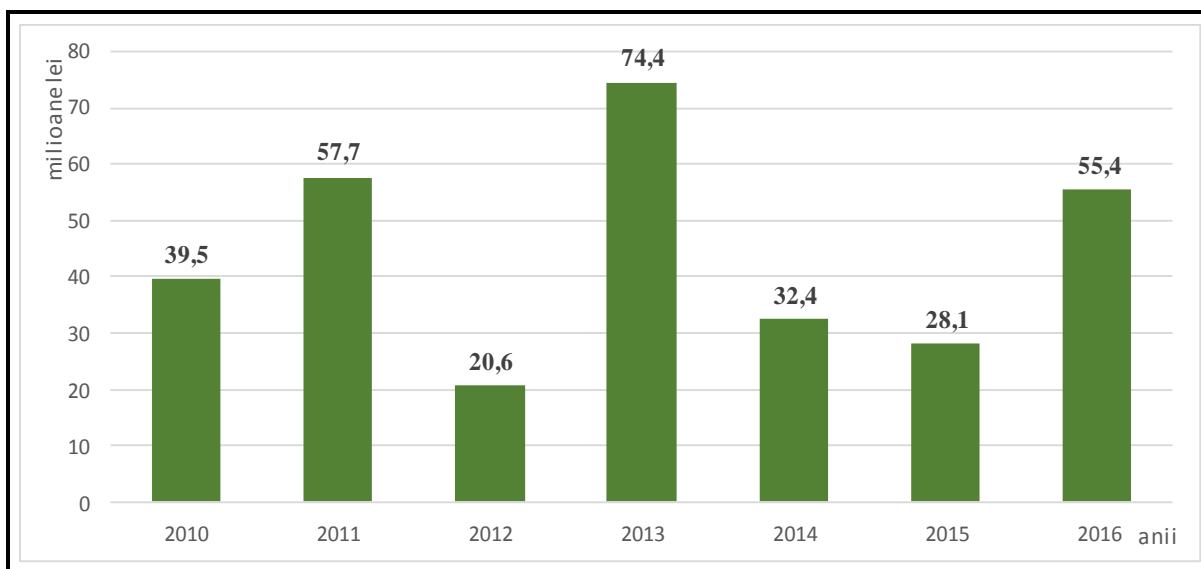

Figura 4. Evoluția valorii clădirilor și construcțiilor speciale acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016

Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor prezentate de www.statistica.md

Cele mai considerabile creșteri ale valorii clădirilor și construcțiilor speciale acordate în leasing în țara noastră au fost înregistrate în următorii ani:

- în anul 2013 valoarea clădirilor și construcțiilor speciale acordate în leasing a sporit de 3,61 ori față de valoarea clădirilor și construcțiilor speciale acordate în anul precedent sau cu 88,35% față de nivelul anului 2010;
- în anul 2016 valoarea clădirilor și construcțiilor speciale acordate în leasing a sporit cu 97,15% față de valoarea clădirilor și construcțiilor speciale acordate în anul precedent sau cu 40,25% față de nivelul anului 2010.

În așa fel, în perioada analizată valoarea clădirilor și construcțiilor speciale acordate în leasing în țara noastră a crescut de la 39,5 milioane lei până la 55,4 milioane lei, ceea ce constituie o creștere de circa 40,25%.

În figura 5 este prezentată evoluția valorii mașinilor și utilajelor acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016.

Evoluția valorii mașinilor și utilajelor acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016 manifestă o dinamică foarte diferită pentru diferiți ani. Pe parcursul perioadei analizate valoarea mașinilor și utilajelor acordate în leasing în Republica Moldova înregistrează atât creșteri, cât și scăderi considerabile.

Cele mai considerabile modificări ale valorii mașinilor și utilajelor acordate în leasing în țara noastră au fost înregistrate în următorii ani:

- în anul 2011 valoarea mașinilor și utilajelor acordate în leasing a sporit de 2,03 ori față de valoarea mașinilor și utilajelor acordate în anul precedent;

- în anul 2014 valoarea mașinilor și utilajelor acordate în leasing s-a redus 72,62% față de valoarea mașinilor și utilajelor acordate în anul precedent sau cu 41,04% față de nivelul anului 2010.
- în anul 2016 valoarea mașinilor și utilajelor acordate în leasing a sporit cu 46,28% față de valoarea mașinilor și utilajelor acordate în anul precedent sau cu 91,14% față de nivelul anului 2010.

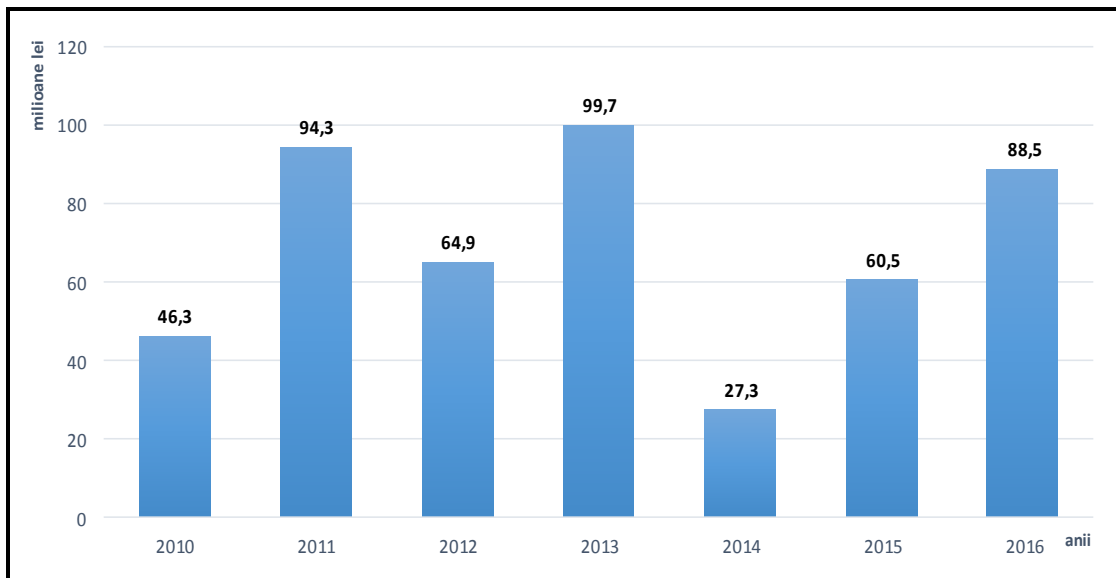

Figura 5. Evoluția valorii mașinilor și utilajelor acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016

Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor prezentate de www.statistica.md

În așa fel, în perioada analizată valoarea mașinilor și utilajelor acordate în leasing în țara noastră a crescut de la 46,3 milioane lei până la 88,5 milioane lei, ceea ce constituie o creștere de circa 91,14%.

În figura 6 este prezentată structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în anul 2016.

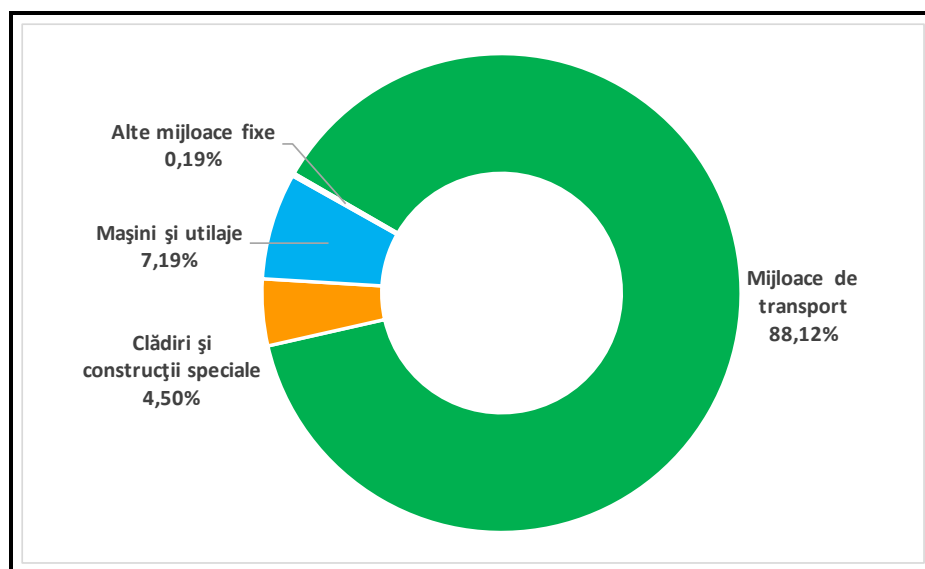

Figura 6. Structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în anul 2016

Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor prezentate de www.statistica.md

În structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2016 cea mai mare pondere le revine mijloacelor de transport valoarea cărora în acel an fiind

de 1085,2 milioane lei, ceea ce constituie 88,12% din valoarea totală a mijloacelor fixe acordate în leasing în țara noastră. O astfel de pondere înaltă se datorează faptului că mijloacele de transport sunt achiziționate în leasing nu doar de către entitățile economice care desfășoară activitatea pe teritoriul țării, ci și de către persoanele fizice. Următoarele două poziții în structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2016 le revine categoriei de mașini și utilaje cu o valoare de 88,5 milioane lei și cu o pondere de 7,19%, după care urmând categoria de clădiri și construcții speciale cu o valoare de 55,4 milioane lei și cu o pondere de 4,50%. din țară, având un impact direct asupra dezvoltării micului business în Republica Moldova. Pe al patrulea loc în structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2016 este indicată categoria de alte mijloace fixe cu o valoare de 2,4 milioane lei și cu o pondere de 0,19%, fiind o pondere neesențială în structura dată.

În structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2016 cea mai mare pondere le revine mijloacelor de transport valoarea cărora în acel an fiind de 1085,2 milioane lei, ceea ce constituie 88,12% din valoarea totală a mijloacelor fixe acordate în leasing în țara noastră. O astfel de pondere înaltă se datorează faptului că mijloacele de transport sunt achiziționate în leasing nu doar de către entitățile economice care desfășoară activitatea pe teritoriul țării, ci și de către persoanele fizice. Următoarele două poziții în structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2016 le revine categoriei de mașini și utilaje cu o valoare de 88,5 milioane lei și cu o pondere de 7,19%, după care urmând categoria de clădiri și construcții speciale cu o valoare de 55,4 milioane lei și cu o pondere de 4,50%. din țară, având un impact direct asupra dezvoltării micului business în Republica Moldova. Pe al patrulea loc în structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după categorii în anul 2016 este indicată categoria de alte mijloace fixe cu o valoare de 2,4 milioane lei și cu o pondere de 0,19%, fiind o pondere neesențială în structura dată.

Comparând structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în anul 2016 față de acea structură care s-a înregistrat în anul 2010, se constată că această structură nu a suportat schimbări considerabile, fiecare categorie păstrându-și poziția sa. Totodată se înregistrează o creștere a ponderii mijloacelor de transport de la 83,88% până la 88,12%, o reducere a ponderii mașinilor și utilajelor de la 8,65% până la 7,19% și reducerea ponderii clădirilor și construcțiilor speciale de la 7,38% până la 4,50%. În linii generale toate categoriile de mijloace fixe acordate în leasing în Republica Moldova în perioada 2010-2016 au înregistrat creșteri, dar din motive că ritmurile de creștere au fost diferite, s-a schimbat și ponderea acestora.

În continuare se va examina evoluția mijloace fixe acordate în leasing după termen de achitare în Republica Moldova pe parcursul ultimilor ani. În tabelul 2 este reflectată evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare în perioada 2010-2016.

Tabelul 2.

Evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare în perioada 2010-2016, milioane lei

Nr. d/o	Termen de achitare a mijloacelor fixe	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016
1.	până la 3 ani	468,9	700,2	515,1	638,5	639,7	659,6	570,0
2.	de la 3 ani până la 5 ani	65,1	96,8	217,4	462,0	409,2	401,5	575,5
3.	mai mult de 5 ani	1,4	40,2	83,6	36,3	22,2	28,1	86,0
4.	Total	535,4	837,1	816,1	1136,8	1071,1	1089,2	1231,5

Sursa: *www.statistica.md*

După termenul de achitare mijloacelor fixe acordate în leasing sunt divizate în trei categorii, și anume:

- până la 3 ani;
- de la 3 ani până la 5 ani;
- mai mult de 5 ani.

Evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare în perioada 2010-2016 atestă o situație diferită pentru diferite grupe de mijloace fixe. Figura 7 reflectă evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare în perioada 2010-2016.

Mijloacele fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe o perioadă până la un an de zile a sporit în perioada 2010-2016 de la 468,9 milioane lei până la 570 milioane lei, ceea ce constituie o creștere de circa 21,56%. Pe parcursul întregii perioade analizate mijloacele fixe acordate în leasing pe o perioadă până la un an de zile înregistrează creșteri cu excepția anilor 2012 și 2016, când această grupă s-a redus cu 26,44% și 13,58% respectiv. Cel mai înalt ritm de creștere față de nivelul anului precedent a fost înregistrat în anul 2013 când acestea au sporit cu 23,96%.

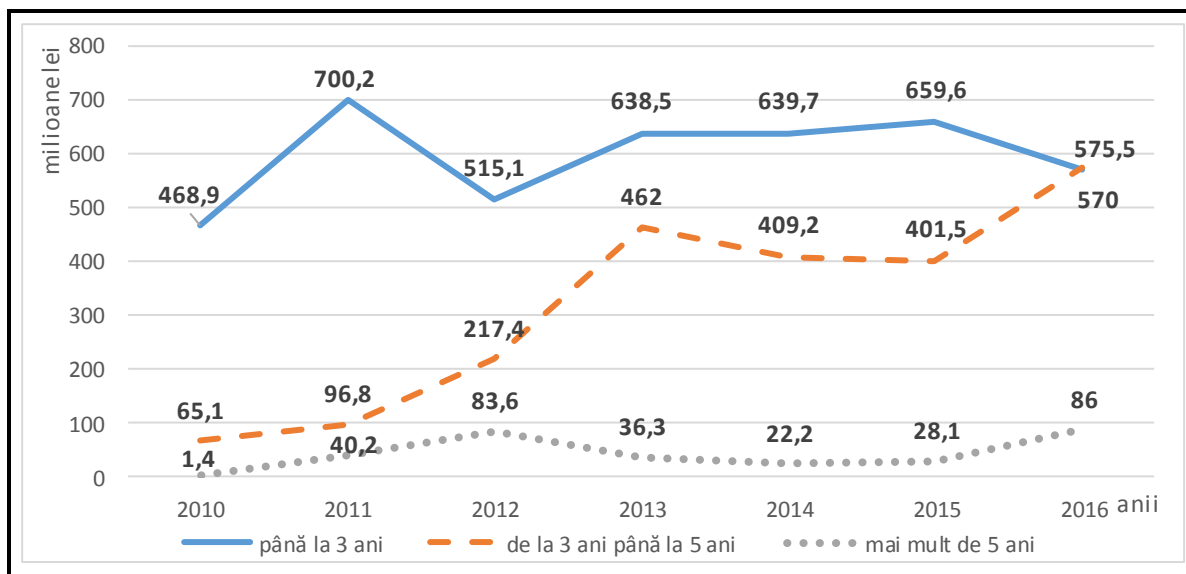

Figura 7. Evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare în perioada 2010-2016

Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor prezentate de www.statistica.md

Mijloacele fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe o perioadă de la 3 până la 5 ani a sporit în perioada 2010-2016 de la 65,1 milioane lei până la 575,5 milioane lei, ceea ce constituie o creștere de circa 8,84 ori. Pe parcursul întregii perioade analizate mijloacele fixe acordate în leasing pe o perioadă până la un an de zile înregistrează creșteri cu excepția anului 2014 când această grupă s-a redus cu 11,43% față de nivelul anului precedent. Cel mai înalt ritm de creștere față de nivelul anului precedent a fost înregistrat în anii 2012 – de 2,24 ori și în anul 2013 – de 2,12 ori, fiind o creștere considerabilă.

Ritmuri deosebite de creștere manifestă mijloacele fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe o perioadă mai mare de 5 ani, valoarea cărora a sporit în perioada 2010-2016 de la 1,4 milioane lei până la 86,0 milioane lei, ceea ce constituie o creștere de circa 61,4 ori. Creșterea atât e vertiginoasă a valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe o perioadă mai mare de 5 ani se explică prin faptul că valoarea de start a acestei categorii a fost una foarte modestă.

E important de analizat nu doar evoluția valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare, ci și modificarea structurii acestora care este prezentată în figura 8.

Figura 8 evidențiază vizual cât de diferită este structura mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova în anii 2010-2016, adică această structură a suportat schimbări considerabile.

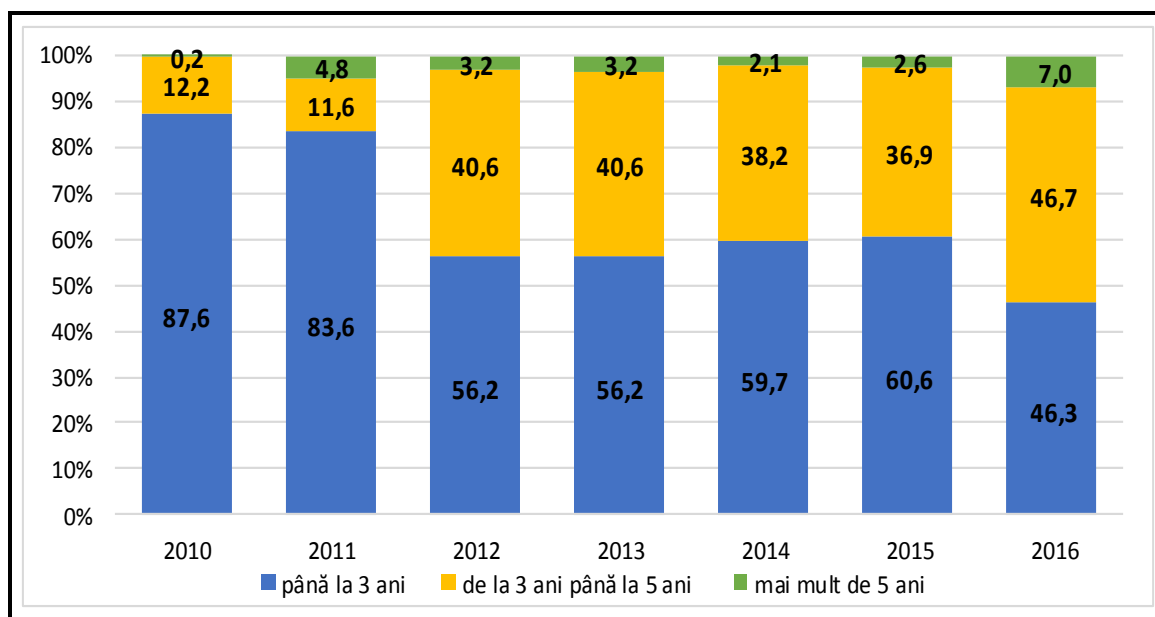

Figura 8. Evoluția structurii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova după termen de achitare în perioada 2010-2016

Sursa: Elaborat de autor pe baza datelor prezentate de www.statistica.md

Ponderea mijloacele fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe o perioadă până la un an de zile s-a redus considerabil de la 87,6% în anul 2010 până la 46,3% în anul 2016. Ponderea mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe o perioadă de la 3 până la 5 ani a sporit de la 12,2% în anul 2010 până la 46,7% în anul 2016. În așa fel, ponderile mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe o perioadă până la un an și pe o perioadă de la 3 până la 5 ani au devenit aproximativ egale. Ponderea mijloacele fixe acordate în leasing în Republica Moldova pe o perioadă mai mare de 5 ani de zile a sporit considerabil de la 0,2% în anul 2010 până la 7,0% în anul 2016.

Analiza dinamică și structurală a valorii mijloacelor fixe acordate în leasing în Republica Moldova atestă schimbări considerabile în ceea ce privește structura mijloacelor fixe acordate în leasing după categorii, totodată sporind considerabil termenele de achitare a mijloacelor fixe achiziționate în leasing.

Reference:

1. Legea cu privire la leasing nr. 59-XVI din 28.04.2005. În: *Monitorul Oficial al Republicii Moldova*, 8 iulie 2005, nr.9 2-94/429.
2. Albul, E. Particularitățile specifice ale contractului de leasing al bunurilor imobile. În: *Economica*, ASEM, 2004, nr. 2, p. 54-57.
3. Alexe A. *Reglementări privind operațiunile de leasing*. București: Centrul de Informare și Documentare Economică, 2006. 59 p.
4. Brumă, I. Leasingul în Republica Moldova. În: *Economica*, 2004, nr.2, p. 52-53.
5. Bugaian, L. ș.a. *Leasingul în Moldova: situația actuală și oportunități de dezvoltare*. Chișinău: BCI, USAID, 2002.
6. Crețu, A. Considerații generale cu privire la contractul de leasing. În: *Rolul instituțiilor democratice în asigurarea protecției drepturilor omului*, p. 244-255, Chișinău, 2016.
7. Guțu, C., Roșcovan, M., Șeico, N. *Leasing în Moldova: situația actuală și oportunitățile de dezvoltare*. Editura PRAG-3, Chișinău, 2002.
8. Lazăr, T. Contractul de leasing – clasificări. În: *Revista Națională de Drept*, Nr. 2, p.25-28, Chișinău, 2008.
9. Caraganciu, A., Domentii, O., Luchian, I. *Managementul portofoliului de investiții*. Departamentul Editorial Poligrafic al ASEM, Chișinău, 2005.
10. Tabără, M. Specificul operațiunilor de leasing în Republica Moldova. În: *Symposia professorum*, p. 79-83, Chișinău, 2001.
11. www.statistica.md.